Învățământul biblioteconomic românesc la distanță Contextul actual şi posibile soluții

Dr. **Silvia-Adriana Tomescu**
Central University Library of Bucharest
E-mail: silviatomescu@yahoo.co.uk

Dr. Silvia-Adriana Tomescu este bibliotecar în cadrul Bibliotecii Centrale Universitare din Bucureşti, Biblioteca de Ştiințe Politice. A obținut un doctorat în Ştiința Informării cu o teză despre învățământul superior la distanță : „Utilizarea mijloacelor moderne de comunicare ca mijloc de predare, învățare şi perfecționare în învățământul superior la distanță. Studiu de caz : perfecționarea bibliotecarilor." Principalele domenii de interes sunt : elearning, biblioteconomie, învățământ superior, redactare academică şi, în relație pozitia actuală, diplomație culturală, şi exil românesc. A publicat traduceri şi studii în comunicare şi biblioteconomie.

Rezumat

Furnizarea unei alternative de învățare la distanță pentru învățământul biblioteconomic românesc a constituit un avantaj individual, organizațional şi sistemic. Într-o societate în care legislația are lacune serioase mai ales în privința precizărilor privind angajarea şi perfecționarea profesională, în care decizia politică adesea influențează şi trece dincolo de criteriile obiective minimale de angajare pe post, se impune regândirea unui proiect de formare inițială şi continuă la distanță pentru câmpurile info-documentare, pentru ca cei aflați în sistem să-şi optimizeze cunoştințele şi abilitățile de lucru iar cei care aleg o carieră în specialitate, să aibă acces la soluții rezonabile economic şi support de formare de calitate.

Necesitatea de a experimenta o formulă de învățare la distanță pentru specializările biblioteconomie are nu numai o justificare legată de cerința pieței muncii, ci mai ales o rațiune pragmatică, rezultat al transformărilor prin care structurile info-documentare au trecut odată cu imixtiunea componentei electronice. „Digital" devine un atribut al comunic[rii de fiecare zi, de creare a imaginilor, de colectare, prezervare si invatare.

Am gândit o abordare riguroasă care reflectă, problemele cu care se confruntă biblioteconomia românească la nivel de învățământ superior şi am subliniat strategiile optime de implementare. Beneficiile unei astfel de gândiri pot

BDD-A27060 © 2012 Editura Universității din București
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.58 (2026-11-16 17:11:47 UTC)

fi clasificate ca aparținând : inovării în educație, facilităților comunicaționale, srategiilor efective de predare a informării şi documentării.

Cuvinte cheie : *ştiința informării, învățare la distanță, open learning library, legislație de bibliotecă*

Diagnoza mediului

Legea învățământului la Cap. X, Învățământ superior, art. 2 specifică : *„misiunea instituțiilor de învățământ superior este de învățământ şi de cercetare sau numai de învățământ*“ în timp ce art. 60.1 stabileşte căile de furnizare a educației : *„activitatea didactică se poate organiza în următoarele forme : de zi, seral, cu frecvență redusă şi la distanță. Formele de învățământ seral, cu frecvență redusă şi la distanță pot fi organizate de instituțiile de învățământ superior care au cursuri de zi*.“ (1) Educația la distanță este o alternativă potrivită pentru câmpurile info-documentare deoarece dinamica informației impune reorganizări ale managementului cunoaşterii, prezența specialiştilor domeniului în acest proces constituind o condiție de progres al ştiinței şi societății.

Învățământul la distanță reprezintă o alternativă benefică atunci când satisface nevoile de formare şi informare profesională, când este proiectat eficient şi ameliorează calitatea predării şi a învățării. Prin misiunea şi diversitatea programelor de formare, universitățile sunt factori activi de creştere economică, de stimulare a pieței muncii. Nevoia de a beneficia de o formă de învățare la distanță vine din obligația instituției de a furniza răspunsuri la problemele ridicate de cerințele educației şi de a maximiza oportunitățile de acces la aceasta. Piața de conținuturi educaționale şi ştiințifice este inclusă în sfera afacerilor şi accesul la informațiile de calitate va trebui intermediat de tehnologii, după cum forma de prezentare cea mai eficientă economic şi la îndemână este cea electronică.

Legislație şi standarde europene

Considerăm că sfera legislativă de care trebuie să se țină cont în implementarea formelor de învățare la distanță este asigurată de componenta europeană care dă direcțiile de evoluție ale domeniului şi cea românească ce permite structurarea în manieră particulară a programelor de studiu.

BDD-A27060 © 2012 Editura Universității din București
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.58 (2026-11-16 17:11:47 UTC)

Legislație Europeană

Am identificat în acest sens următoarele repere de lucru:

1. *Strategia Lisabona* urmăreşte ridicarea nivelului calitativ al proceselor educaționale într-o societate bazată pe cunoaştere, implementarea, exploatarea facilităților tehnologiei informației şi a comunicațiilor şi promovarea inovării; (2)
2. *Procesul Bologna* vizează uniformizarea şi standardizarea învățământului superior european prin: (a) aplicarea unor standarde comune de formare prin programe de licență master şi doctorat; (b) uniformizarea evaluărilor prin aplicarea sistemului de credite transferabile; (c) promovarea şi facilitarea mobilității studenților la nivelul Europei; (d) realizarea unui registru european al instituțiilor de evaluare şi acreditare academică; (3)
3. *Procesul Copenhaga* privind formarea profesională şi promovarea e-learning-ului;
4. *Programele UNESCO* care promovează o educație pentru toți cetățenii prin *UNESCO Institute for Lifelong Learning* (UIL);
5. Cadrul european al calificărilor pentru învățarea de-a lungul vieții;
6. Comisia Europeană – *Life long learning* – Jean Monet;

Legislație românească

a) Legea învățământului 84 din 1995;
b) Legea 288 din 2004 privind regimul studiilor universitare;
c) Hotărârea de Guvern 1011 din 2001 privind organizarea programelor de învățământ la distanță;
d) HG 1175/2006 privind organizarea programului de licență pe domenii de _drian în deplin _drian cu precizările făcute în cadrul procesului Bologna; Biblioteconomia şi Ştiinţa Informării fiind inclusă în cadrul domeniului fundamental: Ştiințe sociale şi politice şi al domeniului de studii universitare de licență Ştiințe ale comunicării;
e) Legea Bibliotecilor 334 din 2002;
f) Statutul Personalului Didactic;
g) Programul Comunitar pentru *învățarea de-a lungul întregii vieți* pentru intervalul 2007–2013, derulat prin programele Socrates şi Leonardo da Vinci.

BDD-A27060 © 2012 Editura Universității din București
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.58 (2026-11-16 17:11:47 UTC)

Etapele Formării inițiale

Joint Quality Initiative a adoptat în 2004 un set de descriptori pentru toate etapele de formare inițială, care constituie fundament al sferei calificărilor la nivel european, numiți Descriptorii Dublin. Aceşti indicatori ajută la definirea competențelor specifice domeniului de studiu şi fixează cadrul de acordare a diplomelor pentru licență, master şi doctorat

Elaborarea acestor descriptori, uniformizarea şi aplicarea lor la nivel european a permis o mai clară observare a gradului de specializare a absolvenților după fiecare ciclu de studii. Competențele obținute la finalul fiecărui tip de formare dau măsura gradului de pregătire impus de standardele de specialitate.

Documentul elaborat de Directoratul General pentru Educație al Comisiei Europene : *Compendium of Good Practice Cases of e-learning* include 43 cele mai bune exemple de bună practică privind implementarea politicilor de e-learning în Europa(din care se observă absența experienței româneşti) fiind fundamentat pe următoarele criterii de calitate: (a) implementarea platformelor elearning; (b) utilizarea ICT-ului; (c) inovația; (d) rezultate practice şi analiza impactului; (e) funcționalitate; (f) vizibilitate; (g) experiențe de învățare de valoare şi transferabilitate; (h) contextul actual al formării şi specializării la distanță

Formele de învățare la distanță pentru disciplinele biblioteconomice au fost şi sunt o soluție democratică şi modernă de acces la educație şi specializare a tuturor categoriilor de studenți. Din păcate însă, universitățile care derulează aceste support nu reflectă viziunea sistemică a instituțiilor reprezentative ale domeniului şi nici cele care reprezintă şi oferă programele adecvate specializării. În prezent învățământul biblioteconomic este organizat la distanță în cadrul universității din Braşov – studii de licență şi în Universitatea din Cluj-studii masterale în limba română, Ştiințele informării şi documentării.

Analiza programelor de studii pentru disciplinele biblioteconomice a permis notarea următoarelor observații :

Universitatea din Braşov

Tematica de studiu nu cuprinde ore suficiente la disciplinele indispensabile înțelegerii mişcărilor domeniului precum : managementul structurilor info-documentare ; automatizarea structurilor info-documentar,

BDD-A27060 © 2012 Editura Universității din București
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.58 (2026-11-16 17:11:47 UTC)

ținând cont că în acest moment bazele de date electronice şi serviciile electronice constituie surse indispensabile formării şi cercetării ; marketingul structurilor info-documentare, ci sunt axate preponderent pe materii din câmpul istoriei (Etnografie, Muzeologie generală, Sigilografie – Medalistică – Numismatică, Monumente, Paleografie (chirilica, latină, greacă) fapt ce ne îndreptățește să concluzionăm că secția nu dispune nici de corpul profesoral cel mai adecvat acestei specializări.

Competențele menționate în cadrul planurilor de învățământ nu au o legătură strânsă cu sfera biblioteconomică fiind orientate spre istorie, limba română şi studii culturale. Competențele profesionale vizează : „*cunoaşterea teoriilor şi practicilor din managementul şi marketingul publicațiilor de orice natură*", însă planul nu cuprinde ore suficiente de management şi marketing. Am constatat lipsa unei platforme de e-learning care să faciliteze accesul studenților la cursuri ; studenților li se transmit testele în format print, acestea trebuind să fie expediate prin poşta tradițională sau e-mail profesorilor spre evaluare. Competențele transversale sunt ca şi cele profesionale dirijate spre comunicare şi literatură. Pentru un viitor absolvent de biblioteconomie situația actuală a domeniului nu este reliefată prin aceste cursuri. Nu apar reflectate competențele de organizare şi regăsire a informației, nu sunt subliniate prin cursuri formatele actuale de stocare a datelor cu care operează domeniul, tipurile de biblioteci de la tradițional la hibrid, de la hibrid la electronic şi integral online. (4)

Scopul ID în învățământul superior biblioteconomic

1. a promova conceptul de învățare de-a lungul vieții în rândul specialiştilor din biblioteci.
2. a integra mediile de învățare electronică în educația biblioteconomică.
3. a promova vizibilitatea şi accesibilitatea la învățământul biblioteconomic prin regândirea programelor de pregătire inițială şi pe parcurs.
4. a proiecta un curriculum care să permită dobândirea setului necesar de abilități de lucru în toate structurile info-documentare.
5. a dezvolta formule de perfecționare centrate pe student şi programe interactive de învățare care să permită întеracțiunea între studenți.
6. a optimiza comunicarea interpersonală şi dezvoltarea instituțională.

BDD-A27060 © 2012 Editura Universității din București
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.58 (2026-11-16 17:11:47 UTC)

7. a permite dezvoltarea unei formule de învățare colabrativă.

Şi a se alinia la politicile UE privind educația şi formarea profesională care să vizeze:

a) asigurarea mobilității bibliotecarului şi accesul la lifelonglearning;
b) îmbunătățirea calității şi eficienței educației şi perfecționării;
c) promovarea echității, a coeziunii sociale, promovarea unei cetățenii active;
d) optimizarea creativității şi inovației în educație.

Proiect de implementare a programelor ID în domeniul biblioteconomic

Existența unei alternative online de predare a disciplinelor biblioteconomice are o justificare pragmatică : a permite accesul la formarea inițială, la specializarea persoanelor defavorizate geografic, economic, sau a acelora constrânse temporal de programul de lucru. Independența de timp şi spațiu, posibilitatea de a alege formatul de învățare potrivit pe care mediu online o oferă sunt factori extrem de importanți pentru fiecare individ implicat activ în viața socială. Evaluarea platformei propuse prin derularea unui proiect pilot ar putea oferi argumente pro sau contra implementării unui astfel de sistem. Platforma are la bază un CMS *Content Management System*[*] Open Source Plone, construit pe aplicația Zope scrisă în Phyton şi dezvoltat de Plone Foundation. Este un soft cu o interfață atractivă, permite căutarea şi indexarea informațiilor, şi un management de conținut optim al proceselor educaționale şi mai presus de toate, posibilitatea de a comunica în timp real. S-a utilizat un server de baze de date MySQL 5.0, iar ca servere de web s-au folosit Apache 2.2.8.

Conținuturile din Plone au atribuit metadate conform *Dublin Core Metadata* Standard. Plone este licențiat *General Public Licence* licență aplicabilă şi pentru Linux. Prin facilitățile tehnologice oferite, o platformă de e-learning optimizează procesul de predare învățare şi evaluare sprijinind obiectivele profesionale ale instituției. Atributele acestui sistem (pe care le vom şi dezvolta în prezentarea noastră) sunt următoarele: posibilitatea de a posta suportul de curs online – *readere, slide-uri power point, materiale auxiliare necesare susținerii cursului; ev*aluarea studentului prin teste online

[*] Sistemele de Management de Conținut sunt sisteme de management şi publicare a conținuturilor web scrise în MySQL.

BDD-A27060 © 2012 Editura Universității din București
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.58 (2026-11-16 17:11:47 UTC)

şi teme; forum de discuții ; facilități de comunicare tip *news;* facilități de depozitare a materialelor de curs individuale; vizualizarea statisticii. (5)

Am conceput două modele de prezentare, una aplicabilă pentru profesor şi una pentru student pentru a exemplifica şi valorifica facilitățile aplicației.

Obiective:

- Identificarea nevoii de noi specialişti în biblioteconomie la nivel de sistem prin realizarea unor analize SWOT şi PEST care să permită corelarea acesteia cu cifrele prevăzute de legislația în vigoare (Legea bibliotecilor-număr de posturi la număr de locuitori, numărul bibliotecilor pe tipuri de bibliotecă). Toate datele statistice adunate în intervalul 1998–2010 indică lipsa de specialişti şi posturi de specialitate în structurile de învățământ, cultură şi cercetare. Reducerea cifrei de şcolarizare a adus cu sine şi reducerea posturilor de bibliotecar din învățământ, deşi existența bibliotecarului în sfera socială dă măsura gradului de civilizație. Lipsa posturilor de bibliotecar din organigramele instituțiilor de cultură şi educație reflectă o lipsă de interes pentru componenta info-documentară atât în cultură cât şi în educație. Reducerea posturilor a determinat includerea normei de bibliotecar în sarcina profesorului de limba română, sau reducerea la jumătate a normării. Pe majoritatea posturilor de bibliotecar comunal din România sunt angajate persoane care derulează activități administrative, nu biblioteconomice şi acest lucru persistă deoarece lipsesc reglementările legale care să corecteze aceste practici. O analiză SWOT – PEST este necesară şi pentru a analiza calitatea abilităților de căutare–regăsire a informațiilor şi de manipulare a acestora de către elevii din învățământul gimnazial şi liceal (reflectată cu ocazia testelor naționale).
- Asigurarea accesului la educația biblioteconomică a persoanelor dezavantajate geografic, economic, social. Considerăm necesară realizarea unei strategii de promovare a învățământului biblioteconomic care să includă: (a) elaborarea unei publicații de specialitate bianuale dedicate învățământului biblioteconomic la distanță; (b) crearea unei pagini web sau a unei rubrici specializate care să conțină toate informațiile necesare unui viitor student ID; (c) realizarea unui ghid de e-learning pentru profesiile info-documentare; (d) realizarea unor deplasări în liceele din țară pentru a promova forma de învățământ biblioteconomic ID şi a sonda opiniile cu privire la gradul de percepție asupra profesiei; (esupportnformarea

BDD-A27060 © 2012 Editura Universității din București
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.58 (2026-11-16 17:11:47 UTC)

populației cu privire la oferta de învățământ biblioteconomic la distanță prin intermediul instituțiilor administrative specializate (Direcții județene de muncă, Agenții de ocupare a forței de muncă).

- Asigurarea resurselor umane – cadre didactice calificate şi personal administrativ, asigurarea unei infrastructuri comunicaționale. Crearea şi dotarea materială a unor centre ID în universități reprezentative din România.

Tehnologia necesară: conexiune Internet; server de date; platformă de e-learning; centru de resurse pentru profesori şi laborator de lucru pentru studenți; Recrutarea personalului specializat al cărui portofoliu să permită acreditarea unei forme de învățare ID şi definirea rolurilor în noul context: profesor; tutore; expert în proiectarea conținuturilor;

- Regândirea didacticii biblioteconomice specifice ID-ului şi restructurarea planurilor de învățământ. Propunem elaborarea unor *planuri de învățământ* în care disciplinele care abordează organizarea cunoaşterii, producerea şi gestionarea informației electronice să ocupe un loc important, în acord cu evoluția economiei şi a tehnologiilor actuale.

Programele de e-learning ca şi cele de zi trebuie structurate în aşa fel încât să acopere interesul individual şi să reflecte stadiul de dezvoltare al câmpului ştiințific. Teoria educației la distanță are la bază conceptul de *utilizare a resurselor educaționale* proiectate pentru fiecare disciplină pentru *învățarea independentă.* Considerăm că nivelul actual de evoluție ştiințifică a modificat arhitectura serviciilor structurilor info-documentare iar abilitățile unui specialist trebuie să fie corelate cu acestea. Susținem din această perspectivă introducerea în sfera disciplinelor fundamentale:

(a) ***automatizareai structurilor info-documentare*** (cu accent pe dezvoltarea abilităților de creare a paginilor web; cunoaşterea standardelor de e-learning; cunoaşterea metadatelor şi a modalităților de atribuire; cunoaşterea formatelor de stocare a datelor; cunoaşterea şi înțelegerea principiilor de funcționare a bibliotecii digitale; alfabetizare informațională; cunoaşterea şi utilizarea soft-urilor specializate);

(b) ***managementul informației (principii de organizare, tezaure, ontologii, web semantic);***

(c) ***marketingul serviciilor electronice.***

În oferta disciplinelor info-documentare trebuie să fie reflectat modul de susținere a programelor de e-learning de către serviciile bibliotecilor universitare şi dar metodele de optimizare a abilităților de lucru ale bibliotecarilor în sfera învățământului online.

BDD-A27060 © 2012 Editura Universității din București
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.58 (2026-11-16 17:11:47 UTC)

Proiectarea obiectivelor curriculare astfel realizată încât să urmărească dezvoltarea cunoştinţelor teoretice şi a abilităţilor de lucru în sfera digitală, să determine succesul sau insuccesul unei metode aplicate, să ofere o direcţie clară de evoluţie în achiziţia cunoştinţelor noi. Există o discrepanţă uriaşă între setul de competenţe pretins unui specialist în ştiinţele informării din Marea Britanie sau Statele Unite şi cel pretins de sistemul românesc. În prezent în instituţiile de învăţământ superior din ţările amintite există o nouă dimensiune a profesiei, *e-librarian* cu o fişă a postului modernă, bazată pe e-competenţe.

Selecţia mijloacelor de comunicare. Am optat în exemplul propus pentru următoarele alternativele comunicaţionale: *mail, chat, forum* – deoarece contribuie la îndeplinirea obiectivelor specifice ale proiectării instrucţionale, sunt accesibile din zone îndepărtate şi au costuri extrem de mici. Mediul de învăţare bazat pe web permite comunicarea sincronă şi asincronă, implicit construcţia cunoaşterii prin reflexie, interacţiunea cu grupul şi experimentare. Chat-ul şi forumul, facilitează prezenţa online şi interacţiunea efectivă între studenţi, ghidarea din partea profesorului în demersul de învăţare, deschid o platformă de comunicare socială, prin distanţa pe care o acoperă şi relaţia pe care o stabilesc între actorii implicaţi. Considerăm că *email-ul şi forumul de discuţii* profesionale ca alternative de comunicare pentru o aplicaţie tehnică destinată învăţământului biblioteconomic ajută la depăşirea stării de izolare, de rezistenţă la schimbare şi înlăturarea prejudecăţilor privind vârsta. În egală măsură, studentul înrolat la forma ID are la dispoziţie un set de instrumente de editare statice şi dinamice rubrică de noutăţi şi calendar de evenimente care alături de suporturile de curs asigură angajarea în procesul de învăţare. Există numeroase opinii critice cu privire la gradul de izolare indus de complexitatea tehnologiilor în planul educaţiei universitare însă considerăm că echilibrarea orelor de tutoriat va remedia aceste inconveniente. Prezenţa virtuală a profesorului este benefică pe un forum deoarece oferă credibilitate şi încurajează studenţii reticenţi, demotivaţi, dezorientaţi în mediul virtual.

Analiza conţinuturilor este o operaţiune necesară pentru a putea transpune cunoştinţele în format electronic, pe suporturi CD sau DVD. Complexitatea conţinuturilor, particularităţile fiecăruia impugn ca unele subiecte să fie tratate sub forma *dezbaterilor*, altele ca *aplicaţii practice* sau *comentarii* în care studenţii trebuie să vină cu argumente relevante.

BDD-A27060 © 2012 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.58 (2026-11-16 17:11:47 UTC)

Standardul de proiectare SCORM ne indică în acest sens modalitatea de a structura pe module conținutul unui curs. Este o fază importantă care influențează procesul de căutare şi regăsire şi permite *interconectarea conceptelor* şi *a metadatelor* comune mai multor cursuri. O bună proiectare didactică şi definire a conceptelor, a relaționărilor şi a cuvintelor cheie va facilita accesul optim la informare şi învățare.

Considerăm că materialele de instruire la distanță, fiind diverse în conținut şi obiective, având metode variate de aplicare, trebuie să cuprindă: module de text, exemple de aplicare practică a subiectelor discutate la curs, probleme de rezolvat şi instrumente de evaluare. Fiecare curs are o descriere proprie prin care expune setul de obiective urmărite şi un test de evaluare formativă.

Metodele de predare centrate pe student permit învățarea pe baza proiectelor şi a portofoliilor electronice, permit observarea contribuției individuale a studentului, a ritmicității şi adaptabilității cu tehnologiile. Organizarea activităților colaborative trebuie să aibă la bază sprijinul tutorelui, monitorizarea parcursului şi evaluarea continuă, definirea mijloacelor potrivite de derulare a proceselor de evaluare. Studentul constituie elementul central al actului educațional în acest nou sistem şi de accea evaluarea va trebui axată pe contextul în care această experiență se desfăşoară. Proiectarea obiectivelor de învățare trebuie realizată plecând de la nevoile şi aşteptările acestora. Considerăm utile în contextul învățării electronice aplicarea pre-testărilor deoarece indică nivelul inițial de cunoştințe, preferințele pentru anumite canale de comunicare şi abilitățile studenților. Testele utilizate ca aplicație practică sunt structurate astfel încât să: (a) permită observarea progresului personal *la un moment dat – autoevaluare*; (b) să permită *analiza înțelegerii conceptelor şi a logicii învățării-evaluări formative*; (c) să permită *observarea gradului de atingere a obiectivelor operaționale propuse* de curs-*evaluare sumativă.* Soft-ul ne permite alcătuirea unor teste cu tipuri particularizate de întrebări: (a) cu răspunsuri deschise, care stimulează gândirea critică; (b) cu răspunsuri închise: teste cu soluții multiple; teste cu opțiuni adevărat sau fals; teste cu răspunsuri scurte.

Formarea tutorilor şi a instructorilor de curs determinată de schimbările tehnologice dar şi de tipologia diversă a studenților, în cadrul departamentelor de formare şi a centrelor ID din cadrul universităților.

BDD-A27060 © 2012 Editura Universității din București
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.58 (2026-11-16 17:11:47 UTC)

Ținând cont de prevederile legale din domeniu care menționează că orice program de învățare la distanță trebuie să aibă *obiective, bibliografie şi metode de evaluare comune cu programele de zi* am analizat planurile de învățământ ale instituțiilor de învățământ superior care oferă cursuri de zi pe specialitatea biblioteconomie şi am constatat: discrepanța de viziune şi artă a proiectării diferită de la un centru la altul; disciplinele dominante în plan aparțin specializării de tip filologic căreia i se subordonează departamentul biblioteconomic; există o plasare difuză a unor discipline care aparțin aceluiaşi domeniu ştiințific; informatica se regăseşte ca disciplină complementară alături de educație fizică; subdomenii ale informaticii au fost fragmentate nefiresc astfel încât să satisfacă criteriul disciplină de specialitate şi disciplină opțională, deşi utilitatea în cadrul serviciilor de bibliotecă cât şi al vieții sociale le recomandă a fi incluse în cadrul disciplinelor de specialitate.

Pentru instituția care derulează prsupporte e-learning pentru specializarea Biblioteconomie am constatat lipsa platformei ID indispensabilă unui învățământ de calitate modern. Raportul ARACIS de evaluare externă a Universității Transilvania din Braşov dina nul 2007 menționează necesitatea implementării platformei electronice şi notează ca puncte slabe: lipsa de motivare a studenților de a utiliza resursele bibliotecii universitare; nevoia de a restructura şi reactualizarea materiile; lipsa tutoriatelor – studenții nu cunosc tutorii; lipsa de reprezentare a studenților.

Din nevoia de a da unitate conținuturilor şi a sprijini achiziția cunoştințelor şi a abilităților necesare societății cunoaşterii, susținem realizarea unui ***Plan Cadru*** comun pentru învățământul superior biblioteconomic românesc, revizuibil periodic, bazat pe literatura ştiințifică reprezentativă în plan național şi universal şi în deplină concordanță cu planurile universităților europene. Elaborarea planului de învățământ se realizează în acord cu standardele ARACIS pentru specializarea ***Biblioteconomie.***

Proiect de Curriculum pentru Învățământul Superior Biblioteconomic la Distanță

Discipline fundamentale:

Introducere în ştiințele comunicării
Biblioteconomie generală
Concepte şi metodologii în studiul ştiințelor sociale
Istoria scrisului şi a cărții
Biblioteconomie românească

BDD-A27060 © 2012 Editura Universității din București
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.58 (2026-11-16 17:11:47 UTC)

Limbă Română Contemporană
Istoria culturii şi civilizației

Discipline complementare (opționale, facultative)
Limba engleză/franceză
Psihologie socială
Pedagogie
Psihologia lecturii
Metodică
Sociologia lecturii

Discipline de specialitate :
Managementul informației
Bibliologie românească
Dezvoltarea şi organiz. Colecțiilor
Evidența colecțiilor
Catalogarea documentelor
Alfabetizare informațională
Gestiunea colecțiilor
Bibliografie generală
Metode de cercetare
Marketingul structurilor info-documentare
Clasificare şi indexare
Sisteme de informare şi documentare
Bibliografii speciale
Legislație biblioteconomică
Managementul structurilor info-documentare
Automatizare
Baze de date online

COMPETENȚE GENERALE:

a) Cunoaşterea principiilor, metodelor de lucru şi a tehnicilor info-documentare.
b) Cunoaşterea rolului structurilor info-documentare în societate.
c) Cunoaşterea istoricului şi a dinamicii câmpului profesional.
d) Cunoaşterea legislației şi a organizării sistemului național de biblioteci.
e) Cunoaşterea tehnicilor de selectare prelucrare, diseminare şi organizare a informațiilor.

BDD-A27060 © 2012 Editura Universității din București
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.58 (2026-11-16 17:11:47 UTC)

f) Cunoaşterea codului deontologic şi a principiilor etice ale profesiei.

COMPETENȚE SPECIFICE:

a) Cunoaşterea metodelor de lucru în sisteme integrate de bibliotecă.
b) Cunoaşterea tehnicilor de redactare academică.
c) Abilități de realizare a bibliografiilor generale şi specializate.
d) Capacitatea de a cataloga, clasifica şi organiza biblioteconomic colecțiile.
e) Abilitatea de a lucra cu facilități ICT în serviciile info-documentare.
f) Cunoaşterea modurilor de exploatare a rețelelor şi serviciilor Internet.
g) Cunoaşterea modalităților de lucru cu programe de editare web şi multimedia.
h) Abilitatea de a stabili relații de comunicare interpersonală şi interinstituțională.
i) Formarea capacității de analiză sinteză şi transfer a cunoştințelor.
j) Formarea unei atitudini ştiințifice şi a unui limbaj specializat.
k) Selectarea resurselor de informare specifice fiecărui tip de public
l) Asigurarera accesului la surse de informare prin realizarea de tezaure, clasificări, indexări.
m) Capacitatea de a instrui utilizatorii în procesul de regăsire informațională.

Am considerat extrem de util să concepem un model de predare, învățare şi evaluare pentru învățământul biblioteconomic la distanță, pe care să-l expermintăm pe platforma www.oll.ro, Open Learning Library pentru a analiza impactul asupra studenților şi, în md deosebit, pentru a testa eficiența predării şi evaluării cunoştințelor de la distanță.

Din această perspectivă, biblioteca trebuie privită ca structură hibrid care pune la dispoziția utilizatorilor resurse din cele mai variate de la print la electronic şi digital şi cere specialiştilor implicați setul de abilități necesare îndeplinirii unor astfel de sarcini. Colecția, ca structură pedagogică cu valențe formative şi informative a evoluat, informația fiind prelucrată şi structurată variat pe suporturi care să echilibreze nevoia de lectură şi cercetare a utilizatorilor, care să optimizeze timpul de livrare şi spațialitatea instituțională, care să permită informarea rapidă şi corectă.

Formarea unor specialişti capabili să gestioneze colecțiile bibliotecilor în diversitatea lor, să asigure formarea utilizatorilor în

BDD-A27060 © 2012 Editura Universității din București
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.58 (2026-11-16 17:11:47 UTC)

procesele de căutare şi regăsire face parte din misiunea şcolilor superioare de biblioteconomie, care an de an trebuie să revizuiască şi să actualizeze planurile de învățământ, programele analitice şi suporturile de învățare.

Am considerat oportun pentru susținerea argumentării, să aplicăm o formulă proprie de alcătuire a unui ***plan de învățământ*** pentru profesiile info-documentare şi să propunem un model de predare şi învățare a biblioteconomiei prin mijloace electronice la distanță.

Am conceput un model de ***programă analitică*** pentru disciplina biblioteconomie destinată ID-ului care să cuprindă obiectivele generale şi operaționale propuse. Natura mediului electronic cere ca strategia didactică să fie adaptată în acord cu specificul acestui tip de instrucție. Lipsa comunicării verbale, a metodelor de expunere directă şi contactul direct cu profesorul impun ca suportul de curs să fie structurat modular iar sarcinile de lucru suficient de detaliate astfel încât să permită aprofundarea cunoştințelor prin exerciții repetate, lecturi diversificate şi teste de autoevaluare.

Considerăm că problemele care se ridică în planificarea unui curs online sunt legate de:

a) maniera de acces la domeniul cunoaşterii;
- organizarea materialului de curs astfel încât să asigure angajarea studentului în situația de învățare;
- furnizarea materialelor bibliografice şi instrucționale în format electronic CD, fişiere pdf, link-uri;
- utilizarea unor mijloace audio-video(înregistrări ale unor interviuri, comentarii, recenzii);
- prezentarea grafică (*slide power point; corel, macromedia*) a unor materiale de curs;
- listele bibliografice, portalurile, bazele de date;

b) strategia de tutoriat şi evaluare;
- întâlniri bisemestriale cu studenții;
- portofolii şi teme individuale;
- autoevaluarea prin testarea cunoştințelor în mod repetitiv;
- monitorizarea progresului prin analiza timpului de rezolvare a testelor;

c) metodele de interacțiune în actul didactic la distanță;
- *metoda colaborativă* – prin stabilirea unor proiecte comune unui grup de studenți;
- *discuții de grup* – prin dezbaterea unui subiect sau a unei teme.

BDD-A27060 © 2012 Editura Universității din București
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.58 (2026-11-16 17:11:47 UTC)

- *consilierea sau tutoriatul online* – prin comunicarea directă cu profesorul.

d) formele de evaluare:

- întrebări cu răspuns scurt care permit evaluarea reacției studenților, gradul de structurare logică sau memorarea de scurtă durată;
- întrebări cu structură graduală, care permit profesorului observarea manierei de construcție a informațiilor şi de argumentare a legăturilor dintre acestea;
- testări tip eseu care ne ajută în observarea capacității creative şi de sinteză a studenților, cuprinderea exhaustivă a subiectului;

Predarea şi învățarea online pretinde o învățare activă a biblioteconomiei, impusă de maniera de abordare a profesorului de a:

a) expune detaliat obiectivele cursului şi ceea ce se aşteaptă de la studenți;
b) oferi instrumente şi tehnologii diversificate pentru a acoperi preferințele dar şi abilitățile studenților;
c) aplica, compara informațiile din cadrul cursului unor situații reale.

Din această perspectivă, considerăm că este necesară proiectarea obiectivelor plecând de la taxonomia învățării semnificative a lui Dee Fink. Studenții trebuie în final să fie ghidați, încurajați şi responsabilizați să învețe ***CUM să învețe*** în contextul învățământului la distanță.

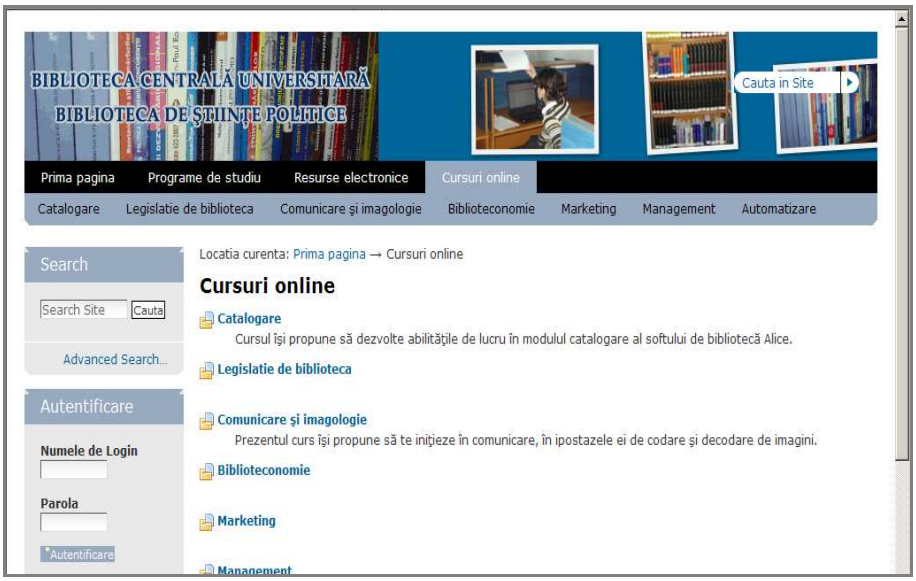
Experimentarea platformei www.oll.ro

Ne-am propus testarea pe o perioadă de timp sub forma unui proiect pilot a platformei www.oll.ro pentru a analiza impactul asupra studenților la biblioteconomie şi a bibliotecarilor din sistem, dar mai ales pentru a testa eficiența predării şi a evaluării cunoştințelor prin aceste tehnologii. Considerăm că, prin intermediul Internet-ului şi a portalurilor specializate, fiecare aspirant la statutul de student în biblioteconomie poate avea acces la informații ştiințifice şi poate reduce substanțial costurile pe care prezența fizică într-o instituție de învățământ superior o pretinde.

Propunerea tehnică: prezentare site www.oll.ro

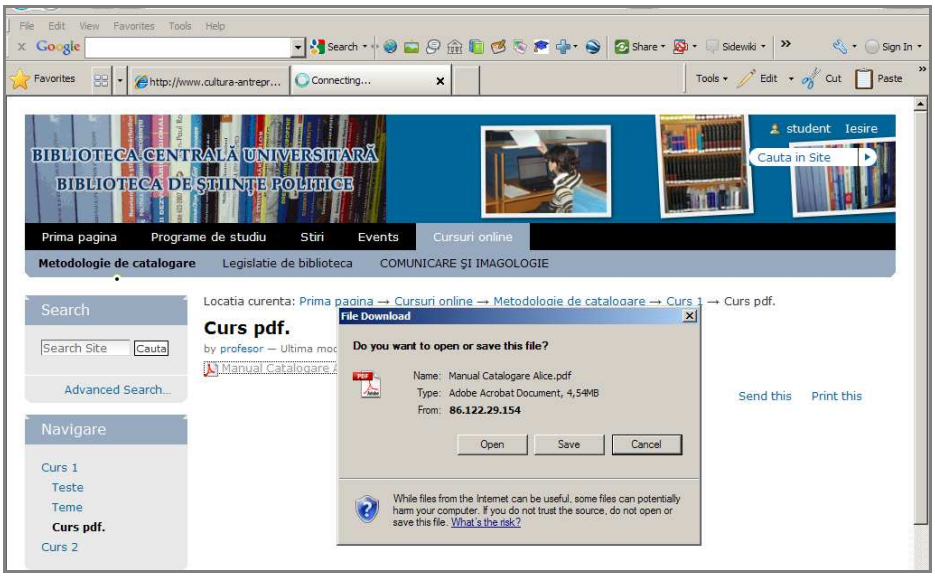
Am conceput două modele de prezentare, una aplicabilă pentru profesor şi una pentru student pentru a exemplifica şi valorifica facilitățile aplicației. După ce completează cu datele de acces (nume de utilizator şi parolă) utilizatorul este condus către pagina principală. Logarea în calitate de student oferă posibilitatea vizualizării orarului, a cursurilor, descărcarea unor fişiere în format pdf., lectura lor online, susținerea de teste şi discuții cu profesorul coordonator.

BDD-A27060 © 2012 Editura Universității din București
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.58 (2026-11-16 17:11:47 UTC)

Fiecare curs are o descriere proprie prin care expune setul de obiective urmărite.

Accesarea primului curs – C*atalogare* ne permite vizualizarea structurii modulare:

BDD-A27060 © 2012 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.58 (2026-11-16 17:11:47 UTC)

Concluzii

Am optat pentru o analiză a proceselor de perfecționare a formării bibliotecarilor pentru a identifica problemele cu care se confruntă sistemul românesc de învățământ biblioteconomic strategiile care ar putea fi adoptate dar şi pentru a reliefa o parte din problemele întâmpinate. Considerăm că beneficiile pe care un astfel de sistem oferă pot fi clasificate pe trei coordinate (deşi nu le-am epuizat):

Inovare în educație prin:

a) utilizarea tehnologiilor moderne de furnizare a materialelor educaționale;
b) capacitatea de a reutiliza machete sau părți din materiale de curs;
c) posibilitatea de a crea oportunități de învățare şi a prezenta materialele în maniere diverse;
d) posibilitatea de a comunica şi a partaja resurse;
e) capacitatea sistemului de a suporta facilități multimedia (grafice, film, sunet).

Managementul învățării

a) posibilitatea de a utiliza instrumente de administrare a cursului;
b) posibilitatea de a organiza materialele de învățare astfel încât să se adreseze unor stiluri cât mai diverse;
c) dezvoltarea abilităților de lucru cu mediile electronice şi digitale;
d) posibilitatea de up-date al conținutului cursului;
e) protecția materialelor prin parolă;
f) evaluare automată.

Facilități comunicaționale

a) posibilitatea de a preda unui număr foarte mare de studenți;
b) capacitatea sistemului de a transmite materialele rapid;
c) facilități de comunicare sincronă şi asincronă;
d) organizarea interactivă a cursurilor;
e) input-ul multimedia care optimizează atenția, retenția şi motivația;
f) accesibilizarea pentru categoriile defavorizate şi limitate de timp;
g) capacitatea de a lucra sub platforme multiple: Windows, Linux, PDA.

În ceea ce priveşte procesul de formare inițială, considerăm că echilibrarea programelor de st_driana nivelul disciplinelor fundamentale este

BDD-A27060 © 2012 Editura Universității din București
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.58 (2026-11-16 17:11:47 UTC)

o măsură necesară. Tot un obiectiv primordial pentru perioada actuală prin care trece sistemul național de biblioteci în relația sa cu cel european şi cu politicile stabilite privind reprezentarea cunoaşterii, o constituie includerea la nivelul tuturor disciplinelor fundamentale, a teoriei şi a practicii digitizării documentelor. Tipurile de formate de documentele electronice şi analiza bazelor de date sunt o altă prioritate pentru conținutul programelor de studiu.

Referințe bibliografice

(1) *Legea Învățământului, nr. 84 /1995*.

(2) *Strategia de la Lisabona* [online].
Disponibil la:
http://circa.europa.eu/irc/opoce/fact_sheets/info/data/policies/lisbon/article_7207_ro.htm

(3) *Bologna Process* [online].
Disponibil la:
a. http://administraresite.edu.ro/index.php/articles/c788/

(4) *ARACIs* [online].
Disponibil la:
http://www.aracis.ro/rezultate-evaluari/evaluari-institutionale/rezultate/universitatea-transilvania-din-brasov/

(5) TOMESCU, Silvia-Adriana. The Efficiency of Communication Technologies in Distance Higher Education. În: *Acta Universitatis Danubius. Comunicatio*, vol 5, No. 2/2011, pp. 60–73.
Disponibil la**:**
http://journals.univ-danubius.ro/index.php/communication/article/view/1131
[Accessat: 2.09. 2012]

BDD-A27060 © 2012 Editura Universității din București
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.58 (2026-11-16 17:11:47 UTC)